

Barbara Dąbrowska
Prezes Ogólnopolskiego
Stowarzyszenia Instrumentariuszek

Stanowisko Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie pielęgniarstwa anestezyjologicznego i intensywnej opieki w sprawie podawania antybiotyków pacjentowi w czasie znieczulenia miejscowego na sali operacyjnej.

Zgodnie z zapisem art. 15 Ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej, oraz art. 4 ust. 5 ww. ustawy, *do zadań pielęgniarki należy realizacja zleceń lekarskich.*

Podanie leku poprzez wykonanie iniekcji dożylniej nie wykracza poza kompetencje dyplomowanej pielęgniarki, gdyż pomimo posiadania kursu kwalifikacyjnego lub specjalizacji w dziedzinie pielęgniarstwa operacyjnego lub pielęgniarstwa anestezyjologicznego i intensywnej opieki nadal pozostaje dyplomowaną pielęgniarką i nie traci nabytych w procesie kształcenia uprawnień i kompetencji.

Pamiętać należy o formie zlecenia (art. 15 ww. Ustawy), a zatem kiedy musi być ono pisemne, a kiedy może być wydane w formie ustnej.

Kolejnym przepisem na poparcie tego stanowiska jest art. 45 ustawy o zawodach lekarza i lekarza denty. Wynika z niego wprost, że to lekarz ordynuje leki, wystawia zlecenie ich ewentualnego zaaplikowania, w związku z czym ponosi pełną odpowiedzialność za tę decyzję.

Dodatkowo w przytoczonym stanie faktycznym zastosowanie ma ogólny przepis z Kodeksu cywilnego – art. 430, który mówi, że *„kto działając na własny rachunek zleca osobie podlegającej jego kierownictwu wykonanie określonej czynności, ten jest odpowiedzialny za błąd wywołany przez tę osobę.*

Należy jednak pamiętać, że jest to regulacja ogólna, w naszym przypadku jedynie pomocnicza.

Odmowa wykonania zlecenia przez pielęgniarkę anestezyjologiczną:

Pierwszą kwestią jest podległość organizacyjna, a zatem ustalenie czy pielęgniarka anestezyjologiczna podlega służbowo lekarzowi przeprowadzającemu zabieg.

Pielęgniarka anestezyjologiczna w myśl *Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie standardów postępowania medycznego w dziedzinie anestezyjologii i intensywnej terapii dla podmiotów wykonujących działalność leczniczą (Dz. U. z 7 stycznia 2013 r. poz. 1315) współpracuje przy wykonaniu każdego rodzaju znieczulenia ogólnego oraz znieczulenia regionalnego z lekarzem anestezyjologiem , dotyczy ten zapis także znieczuleń poza sala operacyjną.*

W przypadku znieczuleń do zabiegów chirurgii jednego dnia i znieczuleń do zabiegów diagnostycznych w trybie leczenia jednego dnia świadczeniodawca powinien zapewnić opiekę lekarza anestezyjologa i pielęgniarki anestezyjologicznej , które określa Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 września 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej.

W związku z powyższym obecność pielęgniarki anestezyjologicznej i lekarza anestezyjologa podczas wykonywania zabiegu operacyjnego w znieczuleniu miejscowym jest konieczna a zatem nie ma żadnych przeszkód aby zlecenie wykonała.

Odmowa wykonania zlecenia:

Zgodnie z zapisem art. 12 Ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej, pielęgniarka ma prawo odmówić wykonania zlecenia, jeśli wykonanie zlecenia jest niezgodne z jej sumieniem lub wykracza poza zakres jej kompetencji, chyba, że zachodzi sytuacja zagrożenia życia.

W podanym stanie faktycznym nie zachodzi sytuacja zagrożenia życia, wykonanie iniekcji dożylniej nie jest zabiegiem, który mógłby w jakikolwiek sposób być niezgodny z sumieniem pielęgniarki, pozostaje więc pytanie, czy wykonanie iniekcji dożylniej wykracza poza kompetencje pielęgniarki. W mojej ocenie wykonanie iniekcji na zlecenie lekarza nie wykracza poza umiejętności pielęgniarki.

Iniekcję należy w tej sytuacji traktować jako standardową czynność wykonywaną przez pielęgniarkę. Odmowa, która zgodnie z przepisami musiałaby zostać uzasadniona na piśmie, stawałaby pod znakiem zapytania kompetencje danej osoby do wykonywania zawodu w ogóle.

Źródła:

1. Ustawa o zawodach pielęgniarki i położnej z dnia 15 lipca 2011 r.
2. Ustawa o zawodach lekarza i dentysty
3. Ustawa Kodeks cywilny
4. Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie standardów postępowania medycznego w dziedzinie anestezjologii i intensywnej terapii dla podmiotów wykonujących działalność leczniczą (Dz. U. z 7 stycznia 2013 r. poz. 1315)

Poznań, dnia 17.12.2013 r.

(-) **Jadwiga Malińska**

Konsultant Wojewódzki w dziedzinie Pielęgniarstwa Anestezjologicznego i intensywnej Opieki